

UCHWAŁA NR LXI/623/2023
RADY GMINY PSARY

z dnia 21 grudnia 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Psary na 2024r.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2023r. poz. 40 z późn. zm.) oraz w związku z art. 4¹ ust. 1,2,3, art. 9³ ust. 4 oraz art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2023r. poz. 2151) oraz art. 10 ust. 1-2b ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (tekst jednolity Dz. U. z 2023r. poz. 1939 z późn. zm.)

RADA GMINY PSARY

UCHWAŁA

§ 1. Przyjęcie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Psary na 2024r. stanowiący załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Psary.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Psary

Jacenty Kubica

**Gminny Program
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii
w Gminie Psary na 2024r.**

Grudzień, 2023r.

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	
2. Podstawy prawne Programu	
3. Diagnoza stanu problemów alkoholowych	
4. Adresaci Programu	
5. Realizatorzy Programu i zasoby instytucjonalne Gminy Psary.....	
6. Cel główny Programu.....	
7. Cele szczegółowe Programu – zadania, wskaźniki.....	
8. Źródła finansowania Programu.....	
9. Budżet Programu.....	
10. Monitoring i ewaluacja.....	
11. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.....	

Wprowadzenie

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Psary na 2024r. (zwany w dalszej części „Gminnym Programem”) jest programem rocznym. Celem wiodącym Gminnego Programu jest kontynuacja tworzenia spójnych działań profilaktycznych zapobiegających uzależnieniom od alkoholu, narkotyków, substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniom behawioralnym.

Profilaktyka to świadome działanie nastawione na jednostki lub grupy społeczne, mające na celu zapobieganie różnorodnym problemom zanim one wystąpią. Do działań profilaktycznych zalicza się również identyfikowanie jednostek lub grup zagrożonych w celu podejmowania interwencji we wczesnej fazie powstawania zachowań ryzykownych lub problemowych. Profilaktyka uzależnień ma na celu ograniczanie rozmiarów używania lub nadużywania substancji psychoaktywnych (alkohol, nikotyna, narkotyki, nowe substancje psychoaktywne, leki) oraz zapobieganie różnorodnym szkodom zdrowotnym i społecznym, które są z tym związane, takim jak: groźne choroby, infekcje, zatrucia i przedawkowania, uzależnienia, niepełnosprawność, marginalizacja, konflikty z prawem, problemy młodych ludzi w uzyskaniu zatrudnienia, akty agresji, problemy w relacjach z innymi, problemy w nauce i inne destrukcyjne lub szkodliwe czyny popełniane pod wpływem substancji psychoaktywnych oraz w związku z nimi. Elementem Gminnego Programu są również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Profilaktyka problemów behawioralnych obejmuje nadużywanie korzystania z internetu, komputera lub telefonu, problemowy hazard.

Zadania Gminnego Programu określa ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii oraz Narodowy Program Zdrowia.

Zgodnie z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982r. prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin, a w szczególności:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu prowadzi się w zakładach leczniczych podmiotów leczniczych wykonujących działalność leczniczą w rodzaju świadczenia stacjonarne i całodobowe oraz ambulatoryjne.

Zgodnie z art. 10 ust.1 – 2b ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy należy:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;

•wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;

•pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Leczenie osoby uzależnionej prowadzi podmiot leczniczy lub lekarz wykonujący zawód w ramach praktyki zawodowej.

Nadużywanie alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego, rodzi poważne problemy, jest przyczyną cierpienia dorosłych i dzieci. Konsekwencją życia z partnerem nadużywającym alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych mogą być nie konstruktywne sposoby przystosowania się do sytuacji problemowej. Koncentrując się na ograniczeniu picia i używania innych substancji psychoaktywnych przez partnera, osoba bliska nieświadomie przejmuje odpowiedzialność i kontrolę nad jego funkcjonowaniem, co w efekcie utrudnia jej konstruktywne rozwiązanie problemów. W konsekwencji zaistniałej sytuacji rodzinnej u osób będących w bliskiej relacji z osobą uzależnioną mogą wystąpić nasilone problemy zdrowotne: psychosomatyczne, emocjonalne, stresowe lub zaburzenia adaptacyjne. Programy pomocy terapeutycznej dla tych osób najczęściej są realizowane w poradniach leczenia uzależnień.

W profilaktyce zaadresowanej do dzieci i młodzieży punktem wyjścia dla działań zarówno w obszarze używania substancji psychoaktywnych jak i zagrożeń uzależnieniami behawioralnymi jest wiedza o czynnikach chroniących i o czynnikach ryzyka.

Za czynniki chroniące uznaje się:

- pozytywne relacje z ważnymi osobami z najbliższego otoczenia, w tym z rodzicami lub opiekunami oraz z rówieśnikami i innymi ważnymi osobami. Kontrola rodzicielska ale i zaangażowanie rodziców w życie dziecka, silne więzi rodzinne, poczucie zaufania i wsparcie;
- cechy indywidualne młodego człowieka (takie jak zdolność koncentracji i uwagi);
- zasoby pozarodzinnego otoczenia społecznego i miejsca zamieszkania (zajęcia pozaszkolne, bezpieczne sąsiedztwo, dostęp do pomocy).

Do wspólnych czynników ryzyka należą:

- brak wsparcia ze strony rodziców , opiekunów i konflikty w rodzinie;
- silna potrzeba mocnych wrażeń;
- impulsywność i skłonność do ryzyka;
- niska samoocena;
- deficyty w umiejętnościach radzenia sobie ze stresem.

Istnieją trzy poziomy profilaktyki: uniwersalna, selektywna i wskazująca. Profilaktyka uniwersalna to działania profilaktyczne adresowane do całych grup, bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmacnianie czynników wspierających prawidłowy rozwój.

Działania z obszaru profilaktyki uniwersalnej są realizowane na przykład w populacji dzieci i młodzieży, młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym. Przykładem są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub nikotynowej, adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi.

Profilaktyka selektywna ukierunkowana jest na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka. Są to działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyka wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych. Działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do takiej grupy czyli np. bycie dzieckiem osoby uzależnionej od alkoholu, a nie ze względu na występowanie zaburzeń lub

problemów psychicznych u takich dzieci. Profilaktyka selektywna jest więc przede wszystkim działaniem uprzedzającym, a nie naprawczym.

Profilaktyka wskazująca ukierunkowana jest na jednostki (lub grupy) wysokiego ryzyka, demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniających kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych.

2. Podstawy prawne Programu.

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2023r. Poz. 2151),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2023r. poz. 1939 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2023r. poz. 535 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2023r. poz. 901 z późn. zm.)
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (tekst jednolity Dz. U. z 2021r. poz. 642)
6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz. U. z 2023 r. poz. 571 z późn. zm.)

3. Diagnoza stanu problemów substancji psychoaktywnych.

W Polsce ponad 80% dorosłych Polaków należy do grona konsumentów alkoholu, a zgodnie z danymi z GUS w 2021r. spożycie 100% alkoholu na 1 osobę wyniosło 9,7 litra. Alkohol jako substancja toksyczna wpływa na stan zdrowia człowieka, niezależnie od wieku konsumenta, jak również rodzaju spożywanego przez niego trunku (piwo, wino, wódka, mocniejsze napoje alkoholowe). Alkohol zwiększa ryzyko zachorowania na przynajmniej siedem rodzajów nowotworu: jamy ustnej, krtani, przełyku, gardła, piersi, wątroby, jelita grubego i odbytu.

Rynek napojów alkoholowych

Wartość sprzedanego alkoholu na terenie Gminy Psary

Rok	do 4,5% alkoholu oraz na piwo	pow. 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa)	pow. 18% alkoholu	Razem
2019	4 357 390,40	876 944,88	5 057 538,42	10 291 873,70
2020	4 781 043,33	1 026 195,37	5 859 805,18	11 667 043,88
2021	4 344 855,32	1 046 557,09	5 518 403,63	10 909 816,04
2022	5 199 996,61	1 282 365,29	6 413 378,08	12 895 739,98

ZDARZENIA Z NIETRZEŻWYMI KIERUJĄCYMI

Zdarzenia drogowe sprawca nietrzeźwy kierujący	2020	2021	2022
Ilość wypadków drogowych	5	3	5
Ilość osób zabitych	2	0	2
Ilość osób rannych	7	3	5
Ilość kolizji drogowych	54	43	54
Razem zdarzeń drogowych	59	46	59

Z powyższych danych udostępnionych przez Komendę Powiatową Policji w Będzinie wynika, że w porównaniu do analogicznego okresu 2020 roku, w 2021 odnotowano 13 zdarzeń mniej, wypadków drogowych, których sprawcami byli nietrzeźwi kierujący spadek o 2, kolizji drogowych spadek o 11. W analizowanym okresie odnotowano 46 zdarzeń spowodowanych przez nietrzeźwych kierujących (43 kolizje i 3 wypadki drogowe).

W porównaniu do analogicznego okresu 2021 roku, w 2022 odnotowano 13 zdarzeń więcej, wypadków drogowych, których sprawcami byli nietrzeźwi kierujący wzrost o 2, kolizji drogowych wzrost o 11. W analizowanym okresie odnotowano 59 zdarzeń spowodowanych przez nietrzeźwych kierujących (54 kolizje i 5 wypadków drogowych).

W analizowanym okresie odnotowano 46 zdarzeń spowodowanych przez nietrzeźwych kierujących (43 kolizje i 3 wypadki drogowe).

PRZESTĘPSTWA NARKOTYKOWE*

Jednostka	Stwierdzone	Stwierdzone	Stwierdzone
rok	2020	2021	2022
KPP Będzin	253	163	117
KP Czeladź	12	32	22
KP Siewierz	18	0	4
KP Sławków	1	5	2
KP Wojkowice	8	14	16
RAZEM	292	214	161

* Informacje ze strony internetowej Komendy Powiatowej Policji w Będzinie:

„Informacja o stanie bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie powiatu będzińskiego w roku 2021 i 2022.”

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Psarach

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ze względu na powierzone jej zadania w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, odgrywa zasadniczą rolę w lokalnej polityce wobec alkoholu.

Do zadań Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy:

- inicjowanie działań w zakresie określonym w art 4¹ ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- podejmowanie działań wynikających z art. 4¹ ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Ponadto Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

1. Podejmuje czynności zmierzające do podjęcia leczenia odwykowego osób zgłoszonych do Komisji, a mianowicie:

- a) przeprowadza rozmowy rozpoznawcze sytuację w rodzinie, w sprawach osób nadużywających alkoholu, substancji psychoaktywnych.
- b) przeprowadza rozmowy motywacyjne z osobami zgłoszonymi do Komisji o podjęcie leczenia odwykowego,

2. Podejmuje czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu:

- a) zlecenie przeprowadzenia badań przez zespół biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- b) kierowanie wniosków do Sądu o nałożenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego,
- c) wnoszenie środków odwoławczych od orzeczeń sądów i instancji w sprawach o zobowiązanie do leczenia,
- d) występowanie członków Komisji w charakterze strony przed Sądem w sprawach o leczenie odwykowe.

3. Kierowanie pism do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację małoletnich dzieci.

4. Inicjowanie działań w zakresie poradnictwa i interwencji w przeciwdziałaniu przemocy.
5. Przekazywanie stosownych informacji na temat uzależnień behawioralnych i motywowanie osób do podjęcia działań w celu uzyskania pomocy, które oprócz problemu uzależnienia od substancji psychoaktywnej mają problem np. z hazardem.
6. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych.
7. Opiniowanie wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży lub poza miejscem sprzedaży.
8. Zawiadamianie Prokuratury o przestępstwie znęcania się w zaistniałej przemocy domowej.
9. Udzielanie informacji rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, narkotykowe, przemoc domowa o poradach psychologicznych i prawnych.
10. Współpraca z instytucjami (Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komendą Powiatową Policji w Będzinie, Komisariatem Policji w Wojkowicach, Prokuraturą, Sądem Rejonowym w Będzinie) w sprawach osób zgłoszonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Psarach.
11. Prowadzenie działań edukacyjnych w zakresie Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi skierowanych do różnych grup zawodowych i społecznych, w tym szkolenie sprzedawców napojów alkoholowych.
12. Prowadzenie działań kontrolnych (w tym: w formie działalności profilaktyczno – edukacyjnej prowadzonej w placówkach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych) i interwencyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia. Występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
13. Organizowanie, współorganizowanie, udział w konferencjach, kampaniach i konkursach promujących trzeźwość i z zakresu wiedzy o uzależnieniach.
14. Udział członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w szkoleniach dotyczących profilaktyki uzależnień, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy domowej.
15. Wydawanie komunikatów i opinii zawierających stanowisko w sprawie profilaktyki uzależnień, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy domowej.
16. Rozpowszechnianie wiedzy z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, uzależnień behawioralnych.

Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Psarach w 2022r. wpłynęło 15 wniosków o objęcie leczeniem odwykowym. Spotkania tut. Komisji odbywały się raz w miesiącu, odbyło się 12 posiedzeń. Na posiedzenia Komisji wystosowano 74 wezwania do osób zgłoszonych oraz 29 zaproszeń do osób współuzależnionych. Osobom, które decydują się na podjęcie terapii dobrowolnie udzielana jest pomoc w formie informacji o poradniach leczenia uzależnienia i współuzależnienia lub oddziałach detoksykacyjnych. W 2022 r. łącznie umorzono 11 prowadzonych postępowań. tut. Komisja skierowała 2 osoby na badania do biegłych sądowych, w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego. Dobrowolnie leczenie odwykowe podjęły 3 osoby.

W okresie od 01.01.2023r. do 31.10.2023r. do tut. Komisji wpłynęło 16 wniosków o objęcie leczeniem odwykowym. Wystosowano łącznie 75 pism, w tym 65 wezwań do osób zgłoszonych oraz 13 zaproszeń do członków rodzin. W wymienionym okresie na badania do biegłych sądowych zostało skierowanych 12 osób w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania rodzaju zakładu leczniczego. Na powyższe badania zgłosiło się 7 osób, tut. Komisja do 31.10.2023r. otrzymała 7 opinii psychiatryczno – psychoterapeutycznych. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Psarach skierowała 7 wniosków do Sądu Rejonowego w Będzinie o zastosowanie obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu. Dobrowolnie leczenie podjęły 4 osoby. Zakończono 8 prowadzonych postępowań z powodu braku przesłanek ustawowych lub zrealizowania przez zgłoszone osoby leczenia odwykowego i utrzymywania abstynencji. Ponadto tut. Komisja zaopiniowała 13 wniosków w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. W wymienionym okresie odbyło się 10 posiedzeń GKRPA w Psarach.

Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Psary

Wprowadzone zmiany w 2023r. w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy dotyczą nie tylko nazewnictwa z zamienionej przemocy w rodzinie na przemoc domową lecz również wprowadza nową definicję osoby doznającej przemocy domowej i osoby stosującej przemoc, aż po nadanie zespołom interdyscyplinarnym uprawnienia kierowania osób stosujących przemoc domową do programów korekcyjno – edukacyjnych lub psychologiczno terapeutycznych. Ponadto wprowadzono zmiany do procedury karnej oraz prawa karnego materialnego mającego na celu nie tylko zwiększenie ochrony przed przemocą, lecz także zminimalizowanie niebezpieczeństwa wystąpienia ponownej przemocy wobec osób doznających przemocy domowej.

Podstawą prawną działania zespołu interdyscyplinarnego w Gminie Psary jest:

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz.U. z 2021r. poz.1249 ze zm.);
2. Uchwała nr LVIII/597/2023 Rady Gminy Psary z dnia 28 września 2023r. w sprawie określenia trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego;
3. Zarządzenie Wójta Gminy Psary z dnia 27.10.2023r. w sprawie powołania zespołu interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Psary;
4. Uchwała nr XXXVII/377/2021 Rady Gminy Psary z dnia 25 listopada 2021r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Psary na lata 2021- 2025.
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

W Gminie Psary w 2022r. było prowadzonych 30 procedur Niebieskiej Karty, a część z nich jest nadal kontynuowana w 2023r. W okresie od dnia 01.01.2023r. do dnia 31.10.2023r. było prowadzonych 31 procedur Niebieskiej Karty, z czego 19 zostało zamkniętych z powodu braku zasadności prowadzenia dalszych działań oraz stwierdzenia ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie.

Punkt Konsultacyjny

1. Cele działalności Punktu Konsultacyjnego:

- zwiększenie wiedzy mieszkańców Gminy Psary w zakresie szkodliwości spożywania napojów alkoholowych, innych środków psychoaktywnych oraz przyczyn i skutków stosowania przemocy domowej;
- rozpowszechnianie wiedzy na temat uzależnień behawioralnych;
- prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, uzależnień behawioralnych;
- udzielanie osobom i rodzinom konsultacji w zakresie uzależnień od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych;
- udzielanie porad psychologicznych,
- informowanie o bezpłatnych poradach prawnych,
- udzielanie informacji w zakresie uzależnień behawioralnych;
- udzielanie pomocy dla osób uzależnionych od alkoholu oraz osób współuzależnionych poprzez możliwość indywidualnego kontaktu z instruktorem ds. terapii uzależnień;
- prowadzenie Grup Wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych.

2. Punkt Konsultacyjny prowadzi działalność skierowaną do wszystkich mieszkańców Gminy Psary, a w szczególności do osób:

- będących w kryzysie;
- uzależnionych i współuzależnionych
- doświadczających przemocy.

3. Do zadań Punktu Konsultacyjnego należy w szczególności:

- wstępna diagnoza i rozpoznanie sytuacji rodzinnej;
- udzielanie konsultacji i porad psychologicznych, socjalnych, porad z zakresu profilaktyki;
- informowanie i kierowanie do specjalistycznych placówek;
- inicjowanie interwencji w przypadku diagnozy przemocy domowej;
- prowadzenie w środowisku działań edukacyjnych i informacyjnych;
- udostępnianie materiałów edukacyjnych i informacyjnych;
- prowadzenie informacji telefonicznej;
- prowadzenie statystyki udzielanych porad i konsultacji.

4. Punkt Konsultacyjny nie prowadzi terapii ani innych długotrwałych działań skierowanych do mieszkańców.

Punkt posiada pomieszczenia na indywidualną pracę z klientem, umożliwiającą nieskrępowaną rozmowę. Zakres i wymiar pracy poszczególnych pracowników Punktu określa Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej, dostosowując do potrzeb Gminy. Pracownicy OPS Psary realizujący zadania w Punkcie Konsultacyjnym posiadają kwalifikacje z zakresu profilaktyki, uzależnień, przeciwdziałania przemocy, pracy socjalnej, resocjalizacji, psychologii.

W Punkcie Konsultacyjnym Ośrodka Pomocy Społecznej w Psarach działają Grupy Wsparcia dla osób uzależnionych i osób współuzależnionych od alkoholu. W 2022r. na Grupę Wsparcia „Pierwszy Krok” regularnie uczęszczało 16 osób. Grupa ta prowadzona jest przez instruktora ds. uzależnień. Osoby uzależnione mają kontakt również telefoniczny z instruktorem. Grupa Wsparcia Kobiet dla osób współuzależnionych prowadzona jest przez psychologa. Uczęszcza na nią kilka kobiet z naszej gminy. Ponadto w Punkcie Konsultacyjnym odbywają się porady psychologiczne dla indywidualnych osób. Pierwszeństwo udziału w tych poradach mają osoby z problemami uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przemocy oraz członkowie ich rodzin. W 2022r. skorzystało z nich 17 mieszkańców naszej gminy.

4. Adresaci Programu.

Program skierowany jest do wszystkich osób zamieszkujących na terenie Gminy Psary, a w szczególności do:

- a) dzieci, młodzieży i ich rodzin,
- b) dzieci i młodzieży z placówek oświatowych,
- c) osób pijących alkohol w sposób szkodliwy i ryzykowany oraz ich rodzin,
- d) osób uzależnionych i współuzależnionych,
- e) osób dotkniętych przemocą domową,
- f) społeczności lokalnej.

5. Realizatorzy Programu i zasoby instytucjonalne Gminy Psary.

Gminny Program Rozwiązywania Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Psary będzie realizowany za pośrednictwem Ośrodka Pomocy Społecznej w Psarach – Punkt Konsultacyjny. Zasoby instytucjonalne Gminy Psary tworzą:

Urząd Gminy Psary

Ośrodek Pomocy Społecznej

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej,

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

Organizacje Pozarządowe,

Zespoły Szkolno – Przedszkolne, Szkoły Podstawowe, Żłobek

Ośrodki Zdrowia,

Biblioteki Publiczne,

Gminne Ośrodki Kultury,
Centrum Usług Społecznych,
Ochotnicze Straże Pożarne,
Kluby Sportowe,
Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych im. Dominika Savio w Sarnowie,
Komisariat Policji w Wojkowicach.

6. Cel główny Programu.

Celem głównym Programu jest zapobieganie powstawaniu nowych i ograniczanie już istniejących negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych, dysfunkcji życia rodzinnego wynikających z nadmiernego spożywania alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych oraz zjawiska używania narkotyków, jak również podejmowania innych ryzykownych zachowań przez dzieci, młodzież i dorosłych mieszkańców.

7. Cele szczegółowe Programu.

Cel szczegółowy 1

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania wczesnej inicjacji alkoholowej oraz kontaktom z narkotykami dla dzieci i młodzieży oraz organizacja warsztatów profilaktycznych dla nauczycieli, rodziców, opiekunów w zakresie szkodliwości spożywania alkoholu, substancji psychoaktywnych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy w rodzinie. Rozpowszechnianie wiedzy oraz szkolenia, wykłady na temat uzależnień behawioralnych.

Zadanie 1

Realizacja programów profilaktycznych dla uczniów Szkół Podstawowych z terenu Gminy Psary na podstawie rekomendacji Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

Wskaźniki:

- liczba realizowanych programów profilaktycznych,
- liczba uczniów biorących udział w programach.

Zadanie 2

Realizacja programów, szkoleń, warsztatów szkoleniowych dla nauczycieli, pedagogów, psychologów oraz rodziców, opiekunów prawnych zgodnie z rekomendacjami KCPU.

Wskaźniki:

- liczba zrealizowanych programów, szkoleń
- liczba osób biorących w nim udział.

Zadanie 3

Realizowanie programów profilaktycznych, warsztatów dla dzieci i młodzieży w gminnych placówkach oświatowych.

Wskaźniki:

- liczba programów, warsztatów skierowanych do dzieci, młodzieży,
- liczba osób biorących udział.

Zadanie 4

Realizowanie programów profilaktycznych dotyczących działań o charakterze sportowym, edukacyjnym, zapobiegających kontaktom ze substancjami psychoaktywnymi, kształtujących postawy prozdrowotne przez dzieci i młodzież.

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych działań,
- ilość osób biorących w nim udział.

Zadanie 5

Realizowanie działalności szkoleniowej, informacyjnej, edukacyjnej w zakresie uzależnień od narkotyków, behawioralnych, bezpieczeństwa dla dzieci, młodzieży, rodziców, opiekunów, nauczycieli.

Wskaźniki:

- liczba osób biorących w programie
- liczba rozpowszechnionych materiałów w postaci ulotek, broszur itp.

Zadanie 6

Poszerzanie oferty alternatywnego spędzania czasu wolnego. Organizacja zajęć pozaszkolnych, w tym sportowo-rekreacyjnych w placówkach oświatowych.

Wskaźniki:

- liczba zajęć,
- liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach.

Zadanie 7

Organizacja, współorganizacja wypoczynku letniego i zimowego wraz z programem terapeutycznym lub profilaktycznym szczególnie dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.

Wskaźniki:

- liczba form wypoczynku,
- liczba uczestników.

Cel szczegółowy 2

Większa skuteczność działań prowadzonych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Zadanie 1

Redukowanie aktualnie występujących problemów alkoholowych, narkotykowych poprzez udzielanie pomocy osobom pijącym szkodliwie, uzależnionym od alkoholu i środków psychoaktywnych oraz osobom, którym grozi uzależnienie.

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych rozmów motywacyjnych
- liczba osób, które dobrowolnie podjęły leczenie, terapię.

Zadanie 2

Informowanie i motywowanie do podjęcia działań osób, które oprócz uzależnienia od alkoholu lub innej substancji psychoaktywnej posiadają problem z uzależnieniem behawioralnym.

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych rozmów motywacyjno-informacyjnych

Zadanie 3

Przyjmowanie wniosków o objęcie leczeniem odwykowym osób nadużywających alkoholu.

Wskaźniki:

- liczba wezwanych osób,
- liczba przeprowadzonych rozmów motywacyjnych,
- liczba przeprowadzonych rozmów z osobami współuzależnionymi,
- liczba osób, które dobrowolnie podjęło leczenie.

Zadanie 4

Realizacja szkoleń dla Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urzędu Gminy w Psarach, oraz osób zajmujących się prowadzeniem profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii i przemocy domowej oraz uzależnień behawioralnych.

Wskaźniki:

- liczba i rodzaj szkoleń
- liczba osób biorących udział w szkoleniach.

Zadania 5

Kierowanie osób do biegłych sądowych na badanie, w celu uzyskania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazanie rodzaju zakładu leczniczego.

Wskaźnik:

- liczba osób skierowanych na badania w celu wydania opinii psychiatryczno-psychologicznych przez biegłych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.

Zadanie 6

Przekazywanie wniosków do sądu o orzeczenie obowiązku podjęcia leczenia odwykowego

Wskaźnik:

- liczba wniosków skierowanych do sądu.

Cel szczegółowy 3

Wdrożenie działań z zakresu odpowiedniej sprzedaży napojów alkoholowych oraz przeprowadzania kontroli rynku napojów alkoholowych na terenie Gminy Psary w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń przez podmioty gospodarcze prowadzące sprzedaż alkoholu

do spożycia w miejscu sprzedaży lub poza miejscem sprzedaży.

Zadanie 1

Inicjowanie i finansowanie specjalistycznych szkoleń z zakresu problematyki alkoholowej dla sprzedawców napojów alkoholowych oraz rozpowszechnianie ulotek i materiałów edukacyjnych w miejscach wyznaczonych do sprzedaży lub podawania alkoholu.

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych szkoleń dla właścicieli, sprzedawców i liczba osób w nich uczestniczących.

Zadanie 2

Kontrola przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych kontroli,
- liczba skontrolowanych punktów sprzedaży napojów alkoholowych.

Zadanie 3

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Wskaźniki:

- liczba podjętych interwencji w związku z naruszeniem ustawowych przepisów,
- liczba cofniętych zezwoleń w związku z zabronioną sprzedażą alkoholu nieletnim.

Cel szczegółowy 4

Udzielanie osobom uzależnionym od alkoholu, osobom współuzależnionym, dotkniętym przemocą domową pomocy psychologicznej oraz porad przez instruktora ds. uzależnień.

Zadanie 1

Porady psychologiczne dla osób uzależnionych, współuzależnionych i osób dotkniętych przemocą domową. Realizacja spotkań Grup Wsparcia dla osób utrzymujących abstynencję i współuzależnionych. Pomoc dla osób uzależnionych od alkoholu poprzez indywidualny kontakt z instruktorem ds. uzależnień oraz realizacja zajęć edukacyjnych dla osób z problemem uzależnienia

Wskaźniki;

- liczba udzielonych porad,
- liczba osób, które skorzystały z porad,
- liczba spotkań grupy wsparcia,
- liczba uczestników grup wsparcia.

Cel szczegółowy 5

Integracja osób wychodzących z uzależnienia - utrzymujących abstynencję i osób współuzależnionych oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez udział w Programach, Kampaniach, wyjazdach profilaktycznych, zlotach rodzin abstynenckich.

Zadanie 1

Organizacja wyjazdów i przeprowadzanie programów profilaktycznych poprzez integrację rodzin z problemem alkoholowym również przy współpracy z ościennymi Klubami Abstynenckimi, Stowarzyszeniami i innymi organizacjami pozarządowymi.

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych wyjazdów integracyjnych, programów profilaktycznych,
- liczba osób biorących w nich udział.

Zadanie 2

Integracja osób utrzymujących abstynencję, współuzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych poprzez organizację i współorganizację spotkań w postaci pikników, wyjazdów, spotkań, jako forma alternatywnego spędzania czasu bez alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, kształtowanie zdrowego stylu życia.

- ilość spotkań, wyjazdów
- ilość osób biorących w nich udział.

Zadanie 3

Realizowanie działalności profilaktyczno – informacyjno - psychologicznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii.

- ilość osób biorących udział w Programie
- ilość zaangażowanych przedstawicieli Instytucji.

Cel szczegółowy 6

Zwiększenie wiedzy mieszkańców w zakresie szkód związanych z nadużywaniem alkoholu, zażywaniem substancji psychoaktywnych, narkotyków, na temat uzależnień behawioralnych.

Zadanie 1

Realizacja Programów profilaktyczno-edukacyjnych dla mieszkańców Gminy Psary poszerzających wiedzę na temat uzależnień od alkoholu, narkotyków, przeciwdziałania HIV/AIDS, przemocy domowej oraz związanych z nimi szkód.

Wskaźniki:

- ilość przeprowadzonych programów,
- ilość osób biorących w nich udział.

Zadanie 2

Poszerzanie wiedzy mieszkańców w zakresie uzależnień behawioralnych.

- ilość rozpowszechnionych materiałów.

Zadanie 3

Program profilaktyczno – edukacyjno – muzyczny dla mieszkańców Gminy Psary w celu pogłębienia wiedzy na temat uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych.

- ilość osób biorących udział w programie.
- ilość zakupionych i wydanych materiałów uczestnikom.

Zadanie 4

Podejmowanie działań służących edukacji publicznej w zakresie problematyki uzależnień. Prowadzenie działalności informacyjnej dotyczącej uzależnień i profilaktyki, w tym realizacja akcji profilaktycznych i społecznych skierowanych do społeczności lokalnej. Zakup materiałów informacyjno – edukacyjnych i ich rozpowszechnianie.

Wskaźnik:

liczba uczestników,

liczba rozpowszechnionych materiałów.

Cel szczegółowy 7

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej profilaktyce i rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami.

Zadanie 1

Dofinansowanie zakupu materiałów informacyjno-edukacyjnych, nagród, artykułów niezbędnych do realizacji szkoleń, zajęć, konkursów, zawodów sportowych i innych przedsięwzięć o tematyce związanej z problemami uzależnień, profilaktyką oraz promocją zdrowego stylu życia.

Wskaźnik:

- liczba wspartych przedsięwzięć i inicjatyw profilaktycznych.

Zadanie 2

Wspieranie organizacji imprez integracyjno-kulturalnych oraz rekreacyjno-sportowych, których celem jest propagowanie trzeźwości i zdrowego stylu życia.

Wskaźnik:

- liczba zorganizowanych imprez,
- liczba osób uczestniczących w wydarzeniach.

Zadanie 3

Wspieranie realizacji działań profilaktycznych i edukacyjnych podejmowanych przez gminne instytucje kultury, kluby sportowe. Prowadzenie zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.

Wskaźnik:

- liczba przeprowadzonych zajęć
- liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach profilaktyczno – edukacyjnych.

Cel szczegółowy 8

Realizacja lokalnej profilaktyki związanej z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom spożywania alkoholu.

Zadanie 1

Zwiększenie wiedzy społeczności lokalnej w tym kobiet w ciąży poprzez kampanie, zakup materiałów edukacyjnych, książek, broszur, plakatów na temat przeciwdziałania negatywnym skutkom alkoholu, współuzależnienia od alkoholu oraz Alkoholowego Zespołu Płodowego FAS i FASD.

Wskaźniki:

- ilość zakupionych materiałów edukacyjnych,
- ilość uczestników, którym zostały przekazane materiały.

Zadanie 2

Realizacja szkoleń na temat poszerzenia wiadomości na temat negatywnych skutków spożywania alkoholu.

Wskaźniki:

- ilość przeprowadzonych szkoleń,
- ilość osób biorących w nich udział.

Cel szczegółowy 9

Przeprowadzanie działań informacyjno-edukacyjnych, również w formie lokalnych kampanii, które mogą nawiązywać do ogólnopolskich kampanii edukacyjnych dotyczących profilaktyki używania substancji psychoaktywnych oraz na temat rakotwórczego wpływu alkoholu na stan zdrowia człowieka. Do działań edukacyjnych należą także konferencje, narady, seminaria, szkolenia.

- ilość przeprowadzonych działań,
- ilość biorących osób,
- ilość przekazanych materiałów.

Cel szczegółowy 10

Diagnozowanie i monitorowanie problemów uzależnień w Gminie Psary.

Zadanie 1

Przeprowadzanie badań, diagnoz, ankiet na temat alkoholizmu, narkomanii oraz uzależnień od innych substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych.

Wskaźniki:

- ilość badań,
- ilość osób biorących w nich udział.

8. Źródła finansowania Programu.

Podstawę finansową do realizacji Programu stanowią dochody gminy z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

9. Budżet Programu.

Planuje się, że na 2024r. budżet będzie wynosił:

1. Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych - 317 000 zł
2. Przeciwdziałanie Narkomanii - 23 000 zł

W ramach powyższych środków przewidziane jest wynagrodzenie i pochodne dla dwóch pracowników realizujących Program.

10. Monitoring i ewaluacja.

Merytorycznie odpowiedzialny za przygotowanie, realizację oraz kontrolę wykonania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii jest Pełnomocnik ds. uzależnień. Monitorowanie Programu prowadzone będzie na podstawie wymiany informacji między instytucjami, organizacjami i innymi podmiotami realizującymi politykę związaną z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii na terenie Gminy.

11. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

1. Przewodniczący Komisji nie otrzymuje wynagrodzenia za udział w posiedzeniu, gdyż wykonuje te obowiązki w ramach etatu.

2. Członkowie Gminnej Komisji otrzymują wynagrodzenie w kwocie 200,00 zł brutto za uczestnictwo w posiedzeniu, wypłacane na podstawie zawartego podpisu w wykazie udziału w posiedzeniu.

3. Członkowie Gminnej Komisji otrzymują wynagrodzenie w kwocie 120,00 zł brutto za udział w kontrolach sklepu, szkoleniach, rozprawach sądowych w sprawie kierowanych wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

Uzasadnienie

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. oraz ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką, rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz działań mających na celu przeciwdziałanie narkomanii. Realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2024 jest kontynuacją działań profilaktycznych, Program został opracowany z uwzględnieniem realizacji zadań obligatoryjnych oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy Psary.